

בס"ד

לעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

צו

ה'תש"פ

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא פרשת צו

מצות הכהונה לפני ה', על כל פרטיה ודקדוקיה.

מובא ברש"י, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס.

ורש"י בפירושו סתם ולא פירש מה הוא החסרון כיס, ואשר על כן רבו הדיעות במפרשים.

ושיטת הרא"ם שלא בא ר' שמעון לחלוק, אלא להוסיף סיבה רביעית ועיקרית לשימוש במילה צו. זירוז, מיד, לדורות, הרי שלש, והרביעית היא חסרון כיס. ולא זוקא חסרון כיס אלא כל מילי דצערא דאית ביה לכהן, יש לזרזו במילת צו.

ויש להבין מה הם ענייני הצער שיש לכהן בעבודתו, שיש לזרזו במלה "צו".

ושמא י"ל, על פי הרא"ם שהחסרון כיס האמור הוא לגבי כל עבודת הכהנים, על כל פרטיה ודקדוקיה. שכן יש להם צער ודאגה שמא לא ידקדקו בהם כראוי. וצערם זה הוא כנגד החסרון כיס האמור. שכל עבודת הכהנים אם ח"ו לא תדקדק דק על דק עד אין נבדק, תפסל העבודה

וידבר ה' אל-מִלְשָׁה לְאמֹר: צו אֶת-אַהֲרֹן וְאֶת-בְּנָיו לְאמֹר וגו'.
(ו, א-ב')

צו אֶת-אַהֲרֹן וְאֶת-בְּנָיו לְאמֹר וגו'. יש לשאול, והרי לא מציינו לכאורה שמשה ציוה את אהרן. שהרי מיד אומר הכתוב וְלִבְשׁ, וּפְשָׁט, וְהָרִים, וגו' והם לכאורה המשך דברי ה'.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח, יש לומר שהכתוב וְלִבְשׁ, וּפְשָׁט, וְהָרִים, וגו' הם הם ציוויו של משה לאהרן אחיו. והוציאו הכתוב בלשון שלישי וְלִבְשׁ, וּפְשָׁט, וְהָרִים, וגו' לומר לך, שבענוותנותו ציוה משה לאהרן בלשון כבוד, שלא יִרְאֶה כמתנשא על אחיו: וְלִבְשׁ, וּפְשָׁט, וְהָרִים, וגו'.

וכן אומר משה בסוף הפרשה, (פרק ח, לא, לה') וַיֹּאמֶר מִלְשָׁה אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-בְּנָיו וגו', כְּאֲשֶׁר צִוִּיתִי, כִּי-בִן צִוִּיתִי. כלומר באותה לשון שצִוִּיתִי, באותה לשון צִוִּיתִי. וְלִבְשׁ, וּפְשָׁט, וְהָרִים, וגו'.

ובזה נעץ סוף הפרשה בתחילתה ותחילתה בסופה. ללמד על חביבות

לעומקו של מקרא פרשת צו

ואשר על כן ממשיך הפיוט לומר זכור
נְלֹאָה אֲשֶׁר נִשְׁאַה וְהַשִּׁיבָה לְאֲדַמְתָּהּ.
סְלָה אֶהְלֵךְ בְּאֲשָׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתִי.

צו אֶת-אֶהְרֹן וְאֶת-כִּהֹנֵי לְאמֹר זֹאת
תֹּרַת הָעֵלָה הִוא הָעֵלָה עַל מוֹקֵדָה
עַל-הַמִּזְבֵּחַ כָּל-הַלֵּילָה עַד-הַבֶּקֶר
וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּוקֵד בּוֹ. (ו, א-ב)

על דרך הרמז, תרמוז הפרשה על
עבודת התפילה. שכן שאלה הגמ'
בברכות ו עמ' ב' מאי פָּרַם זְלוֹת לְבַנֵּי
אָדָם (תהלים יב, ט') אל תקרי פָּרַם
אלא פָּרוּם. אל תקרי זְלוֹת אלא מלשון
זְלוּל. אלו דברים העומדים בְּרוּמוֹ
של עולם, ובני אדם מזולזלין בהם.

ופירש רש"י: בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, כגון
תפלה שעולה למעלה. זה שאמר
הכתוב זֹאת תֹּרַת הָעֵלָה. זאת תורת
התפילה הָעֵלָה למעלה. ובא הכתוב
לזרז את המתפלל לא לזלזל בה.

הוא הָעֵלָה עַל מוֹקֵדָה. כתיב הוא
וקרינן היא. הוא האדם המתפלל, היא
התפילה העולה למעלה.

ויפסלו הקרבנות. לכן נבחרו הכהנים
לעבודת ה' שכהנים זריזים הם, ואין
מזריזין אלא למזורזין, מיד ולדורות
בלשון צו.

ועל דרך הצח, יש לומר שלכן פשט
המנהג לומר את הפיוט קָה אֱלֹי
בתפילת יו"ט (לפני מוסף), לעת ריבוי
הקרבנות.

קָה אֱלֹי וגוֹאֲלֵי אֶתְנַצְּבָה לְקִרְאָתָהּ.
דַּק עַל דַּק. עַד אֵין נִבְדָּק, וְלִתְבוּנָתוֹ
אֵין חֶקֶר.
וְתוֹדָה. וְלַעוֹלָה. וְלַמִּנְחָה. וְלַחֻטָּאת.
וְלְאֲשָׁם. וְלְשִׁלְמִים וְלַמְלוֹאִים כֹּל
קִרְבָּנָהּ.

ואין לך חסרון כיס וצער גדול מזה,
כל זמן שאין בית מקדשנו עומד על
תילו ועינינו כלות לראות כל עיר על
תלה בנויה ובכל זאת עינינו ליה.

ובאשר אין לנו היום אלא לקיים
ונשלמה פרים שפתינו, הציווי לזרז
לכהנים הוא כציווי לכלל ישראל,
לזרזם בתפילותיהם. מיד ולדורות,
בדקדוק לשוננו בתפילותינו.

לעומקו של מקרא פרשת צו

פירש הַי מתפלל כן תמיד עד שיתארו את שמך בשם התאר: "מתפלל".

ואשר על כן כאשר רצה ר' חנינא בן דוסא להיות נענה בתפילתו היה **שם ראשו בין ברכיו**, ומיד נענה. (ברכות לד ע"ב).

וסוד הדבר שחזר בתנוחתו זאת לאותן מ' יום של יצירת הולד. **ואשר על כן** תוֹרָה המ' הקטנה במילה **מוֹקֵדָה על סוד התפילה**.

ועוד י"ל שתוֹרָה המ' הקטנה על מידת הענוה, שבה יזכה המתפלל תמיד להיענות לתפילתו.

על-המִזְבֵּחַ פֶּל-הַלֵּילָה עַד-הַבֶּקֶר, בזה ירמוז הכתוב לג' תפילות ביום כפי שאמר דוד המלך ע"ה ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה. כיצד:

על-המִזְבֵּחַ ירמוז **למנחה**, כאלוהו הנביא שריפא את מזבח השם ההרוס (מלכים א' יח,ל') **בעלות המנחה**.

ועל דרך הסוד, הוא הַעֲלָה, הוא השם הק' "**עלה**" היוצא מע"ב שמות מג' פסוקים ויסע ויבא ויט, (לשיטה ג' אחד ביושר 21 בהיפוך כמבואר בפרשת בשלח), **היא התפילה העולה דרך השם הק' "עלה" למעלה** אל כסא הכבוד.

מוֹקֵדָה. מ' קטנה. כנגד **ארבעים** יום של יצירת הולד, המתפלל במעי אמו כנביא יונה במעי הדגה. **וכפי שאמרו בברכות (י,א) על דוד המלך**, דר במעי אמו ואמר שירה שנאמר {תהילים קג-א} ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו.

וירמוז בזה שהאדם, מעת יצירתו, נועד להיות **מתפלל**. וכל הוויתו היא תפילה, שכן נתן לו הקב"ה נשמה טהורה הנכספת אל קונה ומוצאת את סיפוקה בדברה אליו ית' יום יום.

וכן יש לפרש בפרקי אבות על המשנה (פרק ג, משנה ב') רַבִּי חֲנִינְיָא **סָגַן הַפְּתָנִים** אוֹמֵר, הַי מתפלל בשלומה של מלכות. מאי הַי, שתהיה לך הוויה של **מתפלל**.

ובעל "תפארת ישראל" על המשנה

לעומקו של מקרא פרשת צו

וכנגד מה שנאמר אצל הקב"ה, ה' מלך גאות לבוש (תהלים צג) יאמר אצל האדם ענוה לבוש. לקיים מרום וקדוש אשפון ואת דכא ושפל ריזת. (ישעיהו נז, טו). ולכן אמר מדו בך. שיהיו מידותיו כבדי ערבה.

ומכנסים בד ילבש על-בשרו. ירמוז על מידת הצניעות. וכאמרו: (מיכה ו, ח) והצניע לכת עם-אלהיו. וכדאמר רב כהנא (ברכות לד עמ' ב) חציף עלי מאן דמצלי בבקתא, כלומר יהירות היא להתפלל במקום פרוץ ללא מחיצות, ופירש"י שם שכשהוא במקום צניעות חלה עליו אימת מלך ולבו נשבר.

או פלף לדרך זו, ומכנסים בד ילבש על-בשרו. ירמוז על בגדיו שיהיו מצוינים לתפילה כרב יהודה בברכות ל עמ'ב: השתחוו לה' בהדרת קדש (תהלים כט-ב) כי הא דרב יהודה הוה מציין נפשיה והדר מצלי. ופירש"י מקשט עצמו בבגדיו ואח"כ מתפלל.

ועל דרך הצח: קושט זה אמת. וכשהוא מתפלל יקשט עצמו בבגדים מהודרים הם בגדי הענוה וההכנעה,

כל-הלילה ירמוז לתפילת ערבית שכל הלילה זמנה.

עז-הבקר, ירמוז לתפילת שחרית. וכו' יהודה שאמר עד, ועד בכלל, וכמסקנת הגמ' שם. (ברכות כז עמ'א).

ובכולן נאמר ואש המזבח תוקד בו. ויש לדרוש: בו לא רק במזבח, אלא בו גם באדם המתפלל.

וכפי שאמר דוד המלך ע"ה ערב ובקר וצהרים אשיתה ואהמה, וישמע קולי. מתי וישמע קולי לא רק אשיתה אלא גם אהמה. ותורה המילה אהמה על השתדלות בתפילה מקירות לבו. כירמיהו הנביא שאמר (ד, יט) מעי מעי אותילה, קירות לבי המה-לי לבי.

ולבוש הפלף מדו בך ירמוז הכתוב שבעת התפילה יתלבש בבגד של מידת הענוה. וכמובא במדרש רבה: (צו, פרשהו, ו) אמר רבי לוי כל המתגאה אינו גדון אלא באש, שנאמר: הוא העלה על מוקדה. וכאמרו: כל מי שרוחו עולה בגאוותו גידון על מוקדה.

לעומקו של מקרא פרשת צו

היצר, נקרא האדם המתפלל "אצל המזבח". **ושמו: אצל המזבח.** כביכול אומר הקב"ה **הָדָא דִּידִי**. זה שלי הוא וסמוך אצלי על שולחני. ומתקיים בו קרבת אלקים לי טוב.

וּפְשֹׁט אֶת-בְּגָדָיו, וְלָבַשׁ בְּגָדִים אַחֲרָיִם.

לפשוטו של מקרא פירש רש"י אין זו חובה אלא דרך ארץ, שלא ילכך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד. בגדים שבשל בהן קדרה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו, לכך ולבש בגדים אחרים, פחותין מהן.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הרמז והצה, ירמוז שעל ידי תפילתו מתפשט מן הגשמיות, ומתלבש ברוחניות, עד אשר יגיע בתפילתו אל-מְקוֹם טְהוֹר, מקום קיבול התפילות.

או כלך לדרך זו. שירמוז למה שאמרו בברכות טו עמ"א, ואמר רבי יוחנן הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, יפנה ויטול ידיו וינח

וכדרך שאמרו [ברכות ל:]: אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ופירש רש"י שם: בהכנעה. וזו היא אמת התפילה, היינו שילבש בגדי ענוה ובוה יציין נפשו בתפילה.

והרים את-הדשן אשר תאכל האש את-העלה על-המזבח ושמו אצל המזבח:

ירמוז שעל ידי תפילתו העולה למעלה נשאר הדשן על המזבח אשר שם זבח את יצרו, ועתה יראה לנגד עיניו את כל הרפש והלכלוך שהיו מנת חלקו של יצרו הרע. והרים את הדשן לסלקו לצד המזבח. שם יבלע באדמה.

ותרומת הדשן תחדיר בלבו את יסוד הענוה, בראותו גאות היצר השרוף. וכאשר יורידהו מרום המזבח וישימהו אצל המזבח, יזכה שתעלה תפילתו אל עולם האצילות. שנאמר אצל המזבח.

ושמו אצל המזבח. על דרך הצה אל תקרי ושמו אלא ושמו. שעל ידי כך שמברר ממנו והלאה את דשנו של

לעומקו של מקרא פרשת צו

תְּחִלָּה, כמובא בתהלים טז, ו': **תְּחִלָּה**
נִפְלוּ לִי בְּנֵעָמִים וּגְוִי'.

והוא רמז לקבלת שכר מרבו.

וכמו שאמרו (ברכות לד.): **אחרונות**
[רְצָה, מוֹדִים, שִׁים שְׁלוֹם], דומה
לעבד שקבל פרס מרבו וגו'.

וכפירוש רש"י (שם בתהלים):
כשנפל הגורל להיות בחלקך **חבל**
נעים הוא זה. ולאחר שהשקיע עצמו
בתפילת י"ח, הרי הוא כבחלקו של
הקב"ה, וְתִכְּבֹל נְעִים הוּא זֶה.

וכן מבאר המלבי"ם: קורא בשם
נעימים את התענוגים הרוחניים
שתשיג הנפש, שבזה נפלו לי **חבלים**
וחלקים רבים בעדן הרוחני
והצחצחות וגו'.

וְהוֹיָנוּ בָהּ, והרי אניטגנוס איש סוכו
אומר **אל תהיו כעבדים המשמשין את**
הרב על מנת לקבל פרס,

אלא לא קשיא. כאן, **שלא יקבל**
פרס, היינו פרס גשמי. אבל באמרו
תְּחִלָּה נִפְלוּ לִי בְּנֵעָמִים יתכוון לְשֹׁכֵר
רוחני, שבזה לא דבר אניטגנוס איש
סוכו, **אלא אדרבה**, ע"י התפילה יוכל
להגיע להשגות עליונות.

תפילין ויקרא ק"ש ויתפלל וזו היא
מלכות שמים שלימה.

קשר ר' יוחנן ק"ש שהיא עיקר
קבלת מלכות שמים עם היותו נפנה
ומתפלל. **לומר** לך שקבלת מלכות
שמים אינה שלימה עד שיפנה
ויתפלל. שעל ידי שנפנה מתפשט הוא
מן הגשמיות, הם הבגדים האחרים,
ועל ידי התפילה מתלבש בבגדיו
הרוחניים.

והאש על-המזבח תוקד-בו ל'א
תִּכְבֶּה. (ו,ה')

כאן ירמוז על כך ששערי דמעה לא
נעלו. אל תקרי תִּכְבֶּה אלא תִּכְבֶּה.
שאם תִּכְבֶּה בתפילתך, אש תפילתך
לא תִּכְבֶּה.

ובער עליה הכהן עצים בפקר
בפקר שכבר בבקרו של יום תהיה כל
עצמותו בווערת בו, בהתכוונו
לתפילתו, וְעָרַף עָלֶיהָ על בעירת
עצמותו, הָעֵלָה היא התפילה העולה
למעלה.

והקטיר עליה חלבי השלמים:
על דרך הצח והרמז, יבואר מאי
חלבי השלמים, אל תקרי חֲלָבֵי אלא

לעומקו של מקרא פרשת צו

ופסוק ח' שהוא תחילת החצי השני של התורה, מתחיל במילה וישם. וסופי תיבותיהן הם: תן-שם. תן מ"ויתן" ו- שם מ"וישם".

והם יורו על החזרה והשינון שהם לב התורה.

כיצד: אם תחבר את האותיות הראשונות והאחרונות של תן שם יחדיו, תש, נמ. הרי תקבל את סדר הא-ב למפרע. ת"ש, נ"מ. וזה יורה על החזרה והשינון. וכן ירמזון הדברים למילה ושנתם.

ועוד י"ל, סוף פסוק ז' מסתיים במלים: "וַיִּאָפֶד לוֹ בּוֹ". ר"ת ול"ב. לומר לך: לב לבה של התורה הוא השינון והחזרה.

ועוד י"ל, כדפירש רש"י בשמות כח, ס' בעניין האפוד שהוא לשון קישוט. שאופדו ומקשטו בו. וירמזו בזה שהשינון והחזרה הם הקישוט של התורה, והם דרך קשוט, דרך האמת.

ועוד י"ל שנתן את החשן על לוח לבו, כנגד מה שנאמר וראך ושמח

אֲשֶׁ תִמְיֵד תּוֹקֵד עַל-הַמְזַבַּח לֹא תִכְבֶּה:

אֲשֶׁ תִמְיֵד. כאן ירמז הכתוב שיקיים בזמן התפילה שויתי ה' לנגדי תמיד, ויתקיים בו כאילו הקריב קרבן תמיד, ובוזה תהיה אש תפילתו תוקד על המזבח לא תכבה. על-הַמְזַבַּח, ירמז למזבח העליון, לְשֵׁם עוֹלוֹת הַתְּפִילוֹת.

עוד ירמז, בדרך של סרסוה ודרשה: אל תקרי על המזבח לא תכבה, אלא עלה מזבח לא תכבה. שהתפילה העולה למעלה מזבח יצרו, לא תכבה לעולם.

(פס' ז) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכֹּהֲנֵת וַיַּהַגֵּר אֹתוֹ בְּאֹנֶשׁ וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ אֶת הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הָאֶפֶד וַיַּהַגֵּר אֹתוֹ בְּחֹשֶׁב הָאֶפֶד וַיִּאָפֶד לוֹ בּוֹ.

כאן חצי התורה בפסוקים

(פס' ח) וַיִּשֶׂם עָלָיו אֶת הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל הַחֹשֶׁן אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִיּוֹם. ובהעיר שימת לב לְמַעַן,

פסוק ז' שהוא סוף החצי הראשון של התורה, מתחיל במילה ויתן.

לעומקו של מקרא פרשת צו

על-חלל לַחֵם חֲמִץ וְקָרִיב קָרְבָּנוּ
על-זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמִיו (ז', יג')

יש ליתן טעם מדוע בקרבן תודה ציווה הבורא כן להביא גם לחמי חמץ, מה שאין כן בשאר הקרבנות. והובא בפרשת ויקרא, לעניין שאור ודבש, וכאן יתבארו הדברים לעניין פסח.

ובשימת לב יש לומר שבצוותו להביא לחמי חמץ בקרבן תודה, הרי שגילה הקב"ה דעתו שאין הוא חפץ בקרבן תודה בפסח.

ואם כן יש לשאול, מדוע לא ירצה הקב"ה בחג הפסח קרבן תודה. וי"ל, שקרבן תודה הוא הכרת הטוב על דבר פרטי שקרה לאדם שהקב"ה הצילו מרדת שחת. ותג הפסח הוא זמן להכרת הטוב של הכלל כולו, זמן חירותנו ופדות נפשנו על צאתנו ממצרים. ואין נאה בזמן של הכרת הטוב הכללית להביא בית השם קרבן על הכרת הטוב הפרטית. שנראה כאילו ממעט מערך התודה הכללית שעלינו להכיר לבורא עולם.

לכן ציווה ה' על חמץ בקרבן תודה, כדי שיחכה וימתין עם הכרת הטוב

בלבו. וירצה לומר בזה שהשמחה בשינון ובחזרה היא לב לבה של התורה. ואשר על כן הם הפסוקים אשר בחצי התורה.

וְכַל-מִנְחָה בְּלוּלָה-בְּשֶׁמֶן וְחֲרֻבָּה
לְכָל-בְּנֵי אֶהְרֹן תִּהְיֶה אִישׁ פְּאֻחָיו:
(ז', י')

לית מילתא דלא רמיזא באורייתא. כאן רמז על מות שני בני אהרן. שנאמר בְּשֶׁמֶן וְחֲרֻבָּה, לְכָל-בְּנֵי אֶהְרֹן.

בְּשֶׁמֶן מוטעם בטיפחא, והוא בפני עצמו, וְחֲרֻבָּה מוטעם באתנחתא, והוא בפני עצמו, ונסמך להם לְכָל-בְּנֵי אֶהְרֹן, שהם ארבעה בנים.

וכאמרו: בְּשֶׁמֶן לשניים מהם, וְחֲרֻבָּה לשניים מהם. בְּשֶׁמֶן לאלעזר ואיתמר, וְחֲרֻבָּה לנזב ואביהו.

וזה שסיים תהיה אִישׁ פְּאֻחָיו. וכאמרו: וְחֲרֻבָּה תהיה אִישׁ כֹּאחִיו.

לעומקו של מקרא פרשת צו

לך האלקים מטל השמים וכו', ויתן ויחזור ויתן. ואשר על כן נאמר במזמור לתודה פִּי-טוֹב ה' לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ וְעַד-דָּר וְדָר אֲמוֹנָתוֹ, ונאמר בהגדת פסח **בכל דור ודור** חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. וכוונתו בזה, שכל אימת שירצה להודות על דבר פרטי שאירע לו, יזכור תחילה את הכרת הטוב הכללית שאירע לו ולעמו בצאתם ממצרים, ומתוך הכרת הטוב הכללית ידע כי **הטוב ההוא הפרטי** אשר נתן לו בוראו הוא **כהמשך להטוב הכללי** שהוציאנו ממצרים.

ומעין הדברים האלו, הובא באריכות בלעומקו של מקרא בעניין הגדת הביכורים, בפרשת כי תבא: שם נשאלה השאלה, מה לכאורה הקשר בין ארמי אובד אבי ובין הפירות אשר גדלו אצלו עתה, וביניהם מרחק של כמה וכמה דורות.

אלא לימוד גדול לימדנו התורה בענין הכרת הטוב. אשר בבוא האדם להכיר טובה, הן לבוראו הן לבריותיו, אין ההכרה בטוב שלימה אלא אם כן ידע להודות מן השורש.

הכא נמי, יקשור כל טובתו הפרטית אל בוראו המצילו מיד ארמי אובד אבי

הפרטית של קרבן תודה עד לאחרי הפסח ואז יביאנה בית השם. ובינתיים בחג הפסח יביא כל שאר הנדרים והנדבות והשלמים שרוצה לצאת בהם ידי חובה של הוד' להשם.

כי הכרת הטוב הכללית על צאתנו מארץ מצרים אוצרת בחובה את כל הטובות הפרטיות שבעולם. וכולן מתבטלות אליה. כי היא יסוד אמונתנו. ויסוד תורתנו. שנאמר בתחילת הלוחות **אשר הוצאתיך מארץ מצרים.** וכן מצוות רבות אשר הן זכר ליציאת מצרים וכספר החינוך במצוות ועצם לא תשברו בו. ע"ש.

ואדרבה, ככל שיהיה מקושר עם נס יציאת מצרים הכללי, כן יזכה לנסים פרטיים. וכך יודה לבוראו על כל צעד ושעל במעגל השנה עד עת בוא הפסח הבא, שאז שוב יחדש את כוחותיו הרוחניים, השואבים מתודה רבתי על יציאת מצרים וחוזר חלילה.

וכן יש לומר גם מן הפרט אל הכלל. ככל שיוודה על כל פרט ופרט במשך מעגל השנה, יזכה להארה גדולה בפסח בבואו להודות על נס יציאת מצרים. עת נפתחים שערי שמים בחצות ליל הסדר, בעת אשר ברך יצחק את יעקב, ויתן

לעומקו של מקרא פרשת צו

על אשר ביד ימינו הקריב הכהן את דם השלמים ונתן החלב על המזבח, אותה יד ימין תקבל את יד הימין של הקרבן.

ועל דרך הצח, הרמז והסוד, ימין הוא צד החסד, ואהרן הוא איש החסד, כנאמר (דברים לג, ח): תמיה ואוריה לאיש חסידה, יבוא איש החסד ליטול מתנת החסד, ובאשר על כן ישפיע שפע חסד עם מנה, בעולם חסד יבנה.

פי את-חנה התנופה ואת | שוק התרומה לקחתי מאת בני-ישראל וגו' (ז, לד')

יש ליתן טעם מדוע נקראו השוק והחזה בשם התרומה והתנופה. שוק התרומה וחזה התנופה.

פירש רש"י בפרשתנו התנופה והתרומה. מוליך ומביא מעלה ומוריד. כלומר התנופה כנגד מוליך ומביא, ותרומה כנגד מעלה ומוריד.

ומוסיף רש"י בפרשת שמיני, (י, טו): ולמה חלקן הכתוב תרומה בשוק ותנופה בחזה. לא ידענו. ששניהם בהרמה והנפה.

ובהמשך המציאו ממצרים, שהיא שורש כל המצוות והטובות אשר מזכה בוראו, אותו בתוך עמו.

ובשור זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא-יגיה ממנו עד- בקר: (ז, טו')

יש ליתן טעם מדוע נשתנה קרבן תודה משאר השלמים, ששאר השלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד, ואילו קרבן תודה ביום קרבנו יאכל.

ויש לומר מעלת הכרת הטוב למדנו מכאן. שאין לאתר את התודה אפילו ביום אחד. ומידה כנגד מידה, שהקב"ה הצילו מיד, ולכן מיד עליו לשלם נדרינו.

המקריב את-דם השלמים ואת- החלב מבני אהרן לו תקנה שוק הימין למנה: (ז, לג')

יש ליתן טעם מדוע בחר הקב"ה לתת לכהן דוקא שוק ודוקא ימין. ויש לומר על דרך המוסר, שלימדנו כאן הכרת הטוב במידה כנגד מידה.

לעומקו של מקרא פרשת צו

חזון השלימות של משה. כְּשֶׁלְמִים המטילים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים.

**זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה לְמִנְחָה
וְלִתְשֻׁבָּה וְלִאֲשֵׁם וְלִמְלוֹאִים וְלִזְבַּח
הַשְּׁלָמִים: (ז, לז')**

**יש לשאול מדוע יקדים לומר זאת
הַתּוֹרָה בפירוט הקרבנות.**

והנראה לומר, לעומקו של מקרא,
כי הישווה הכתוב תורה לקרבנות
לומר ששניהם כאחד הם שני עמודי
העולם, כפי שאמר שמעון הצדיק
(אבות, א, ב'), על ג' דברים העולם
עומד על התורה ועל העבודה וגו',
**ושניהם יחד כלולים בעמוד
השלישי, עמוד החסד, כנאמר שם
ועל גמילות חסדים.**

**כי התורה היא תורת חסד על
לשונה, והקרבנות הם חסדיו של
מקום, שבזה הקב"ה גומל עם האדם
חסד שיביא קרבן ויתכפר לו. ואשר
על כן הם כלולים זה בזה, תורה
ועבודה וגמילות חסדים, לקיים עולם
חסד יבנה.**

ולעומקו של מקרא מקום הַנִּיחֻו
להתגדר ולומר, דנקראו כך על שם
דרך הילוך הבהמה. כי בדרך הילוכה
של הבהמה, החזיה מונף קדימה,
והשוק מורם מלמטה למעלה. לכן
קראו תורה הַתְּנוּפָה וְשֹׁק הַתְּרוּמָה.
ועל דרך הצח, חזיה מלשון חזון.
ושוק מלשון השתוקקות.

וכחזון ביד נביאיו הרואים קדימה עד
קץ הימין, יקרא החזיה מונף. כחזון
המונף למרחוק.

וכהשתוקקות אהרן להטיל שלום בין
ישראל לאביהם שבשמים, כן השוק
תשתוקק להתרומם מעם פני האדמה
אל רום תפארת ההויה.

ולפי כך יהיה החזיה כנגד משה,
והשוק כנגד אהרן. וזה סוד קבלת
משה את החזיה למנה. ככתוב לקמן,
(ח, כט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת-הַחֲזִיָּה וַיְנַיִפְהוּ
תְנוּפָה לְפָנָיו ה' מֵאֵיל הַמִּלְאִים לְמֹשֶׁה
הִיָּה לְמִנְחָה פְּאֶשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה:

ובהמשך להנ"ל יאמר: השתוקקות
הכהן היא למלא חזון השלימות של
הנביא, כן השתוקקות אהרון למלא

לעומקו של מקרא פרשת צו

וּלְזַבַּח הַשְּׁלָמִים, לזבוח ולפרק הסוגיא בדרך של **בְּשִׁלְמָא**. ועל ידי כך יהיה לימודו שלם ועולה למעלה, כפיוט האר"י הק' בסעודה שניה של שבת, וְאֵלֶּיךָ מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה לְרַקִּיעֵינָא.

וַיַּעַשׂ מִלְּשֵׁה כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ
וַתִּקְהַל הָעֵדָה אֶל פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד.
וַיֹּאמֶר מִלְּשֵׁה אֶל הָעֵדָה
זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת:

מכאן ועד סוף הפרשה יתארו הפסוקים את מעשה המילואים על ידי משה, כפי שעשה לעיני כל העדה.

ובשימת לב יובחן כי כל פעולותיו היו **בדממה**. שלא דיבר מאומה כל זמן פעולותיו. והן ה"ן פעולות שפעל משה עם הקרבנות ובגדי הכהונה, עם אהרון ועם בניו ובכל הנוגע לעבודת המשכן.

וכל העדה הנקהלת אל פתח אהל מועד, מתבוננים בדממה שעות ארוכות עד אשר סיים את כל מעשה הקרבנות והמילואים כשרק לבסוף פתח ואמר בפסוק ל"א: וַיֹּאמֶר מִלְּשֵׁה אֶל אֶהְרֹן וְאֶל בְּנָיו בְּשִׁלּוֹ אֵת הַבְּשָׂר

ועל דרך הרמז, בהקדים הכתוב לומר זאת התורה לפירוט הקרבנות, וְרַמְזוֹן אֵלֶּיךָ מִלְּפָנֶיךָ לְדֶרֶךְ לִימוּד הַתּוֹרָה הַק'.

לְעֹלָה. שבטרם יגש לסוגיה יברר לעצמו על מה עניינה ותכליתה, וכפי ששואלת הגמרא כשרבו הספיקות, מַאי הוּא עֹלָה.

לְמִנְחָה, שיברר מה מִנְחָה את התנא או האמורא לומר את סברתו.

וּלְחֻטָּאת, מלשון חיטוי וטהרה. ומלשון חטא וחסרון. מה בא התנא או האמורא לטהר ולהבהיר בסברתו ומה בא למעט. ואיזה חסרון בא להשלים.

וּלְאִשָּׁם, מלשון לא-שם. היכן התנא עומד והיכן אינו עומד בסברתו, ומנין הוא בא ועולה בסברתו. וכפי ששאלה הגמ' (ברכות, תענית) תנא היכא קאי דקתני מאימתי.

או כלך לדרך זו, מלשון לא שם. על איזה פרטים לא שם לבו לפרטם ומדוע. ולשימת לב הלומד לכל הפרטים, שפן שם החכם את לבו אליהם.

וּלְמִלּוּאִים, מה אפשר למלא בדברי התנא אם החסיר. כעין חיסורא מחסרא והכי קתני.

לעומקו של מקרא פרשת צו

וכל אלו הפעולות, ח"ן פעולות הן, כנזכר, שנאמר לענוים יתן חן. אשר על כן נאמר בכל הפעולות הללו **כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה. וּלְבַסּוֹף כָּתִיב (ח, לו') וַיַּעַשׂ אֱהָרֹן וּבְנָיו אֵת כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה ה' בְּיַד-מֹשֶׁה.**

וַהֲיִינָן בָּהּ, מֵאֵי אֲשֶׁר-צִוָּה ה' בְּיַד-מֹשֶׁה. מדוע שינה הכתוב ממה שנאמר בכל הפרשה **כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה.** וי"ל שבא הפסוק לרמז שידו של משה אשר עשתה את הפעולות, היא אשר לימדה את כל העדה את כל אשר ציווה ה' את משה. ובא ללמדנו: **גדול שימושה יותר מלימודה.**

קָח אֶת-אֱהָרֹן וְאֶת-בְּנָיו אִתּוֹ וְאֵת הַבְּגָדִים וְגו' (ח, ב').

וְאֵת הַבְּגָדִים. שהיה יכול לומר ואת בגדיהם. מאי ואת הבגדים בהדגשת ה"א הידיעה, שגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, קורא הדורות מראש, את אשר יקרה לבני אהרון נדב ואביהו שימותו בשריפת נשמה וגוף

פְּתַח אֶהְל מוֹעֵד וְגו'. **ועבודה זו בדממה, אין דומה לה בתורה, וראוי ליתן טעם לכך.**

ויש לומר, שבאה פרשה זו ללמדנו את הכלל גדול שימושה יותר מלימודה. שכן משה לא הסביר דבר. רק פעולותיו מדברות בעד עצמן. וכל פעולה ופעולה צווחת ואומרת **כאשר צוה ה' את משה.** ודומה הדבר למעמד הר סיני אשר נאמר בו **וכל העם רואים את הקולות.**

באשר כל פעולה של משה ראו בה כאשר צוה ה' את משה. כגון: **וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת אֱהָרֹן וְאֵת בְּנָיו וַיִּרְחֹץ אֹתָם בַּמַּיִם. וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכֹּהֲנָת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּאַבְנֵי וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ אֶת הַמַּעֲלֵל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַאֶפֶד וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּחֹשֶׁב הַאֶפֶד וְגו', וַיִּשֶׂם עָלָיו אֶת הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל הַחֹשֶׁן אֶת הָאֹרִיִּם וְאֵת הַתְּמִיִּם. וַיִּשֶׂם אֶת הַמַּצְנֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ וַיִּשֶׂם עַל הַמַּצְנֶפֶת אֶל מוֹל פְּנָיו אֶת צִיץ הַזָּהָב וְגו', וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת שָׁמֶן הַמִּשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ וַיִּקְדַּשׁ אֹתָם. וַיַּז מִמֶּנּוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְגו', וכו'.**

לעומקו של מקרא פרשת צו

ותרגומו: קדיש בְּשָׁמִי מְרֹמָא עֲלָאָה בֵּית
שְׁכִינְתָּהּ, קְדִישׁ עַל אֲרָעָא עוּבַד גְּבוּרְתָּהּ,
קְדִישׁ לְעֵלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלַמְיָא.

התיקון הראשון בעולם היצירה
והבריאה, כנגד קְדִישׁ בְּשָׁמִי מְרֹמָא
עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ, הוא איל העולה
העולה למעלה, (הב' שבפרשה), שנאמר
בו: וַיִּשְׁתַּחֲוֶה. וזה כנגד האתנחתא
שבאיל העולה, ותיקון זה מגיע לנֹחַ תחת
כסא הכבוד. ונרמז בטעמו אתנחתא.

התיקון השני בעולם העשייה,
כנגד קְדִישׁ עַל אֲרָעָא עוּבַד גְּבוּרְתָּהּ,
כנגד עולם העשייה, הוא פּר החטאת
(הא' שבפרשה) שנאמר בו: וַיִּשְׁתַּחֲוֶה.
ומוטעם ברביע.

ובארמית רביע הוא רביצה כלפי מטה.
וכן תרגומו של רובץ תחת משאו:
(משפטים כ"ה') רביע תחות טועניה.
לומר לך, שמשא קיום העולם הוא על
האדם, בעולם העשייה, והוא כרובץ תחת
משאו. ותיקוני האדם למטה בארץ הם
כנגד פּר החטאת.

והתיקון הג' כנגד השתלשלות כל
העולמות מעולם האצילות. והוא הנקרא
לְעֵלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלַמְיָא. ומסכם את כל
התיקונים. הוא איל המילואים (הג'
שבפרשה) שנאמר בו: וַיִּשְׁתַּחֲוֶה. ומוטעם
בששלת. וטעם השלשלת שהוא כנגד
השתלשלות כל העולמות. ולכן נקרא
איל המילואים, שתיקון זה מְמַלֵּא פל
עֲלַמְיָן.

קיים, ורמזו כאן מיתתם וְצַנֻם על
הבגדים אשר יִשְׂאוּם בכתנתם.

{טו} וַיִּשְׁתַּחֲוֶה,
{יט} וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
{כג} וַיִּשְׁתַּחֲוֶה

יש ליתן את הדעת לג' טעמים שונים
באותה מילה וישחט.

הא' פּר החטאת: בטעם רביעי רביעי:
וַיִּגַּשׁ אֶת פֶּר הַחַטָּאת וּגו' {טו} וַיִּשְׁתַּחֲוֶה

הב' איל העולה: מוטעם באתנחתא
וַיִּקְרַב אֶת אֵיל הָעֹלָה וּגו' {יט} וַיִּשְׁתַּחֲוֶה

הג' איל המילואים ומוטעם בשלשלת.
וַיִּקְרַב אֶת-הָאֵיל הַשְּׁנִי אֵיל הַמִּלְּאִים
וּגו' {כג} וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וּגו'.

ולעומקו של מקרא, על דרך הסוד,
יבוארו רמזיהם: ג' הצורות של וישחט
הן כנגד ג' תיקונים שנאמרו ב- ג'
עולמות, העשייה, היצירה והבריאה.
ולמעלה מהן עולם האצילות, שהוא
מתוקן כבר מטבע ברייתו, והכל שואף
אליו, וממנו השתלשלות העולמות למטה.
אצילות - בריאה יצירה עשייה.
ומובאים בתפילת ובא לציון גואל. והם
כנגד ג' קדושות. קדוש קדוש קדוש ה'
צבאות מלא כל הארץ כבודו.

לעומקו של מקרא פרשת צו

יש ליתן טעם מדוע נקט דווקא צד ימין.

וייש לומר כנ"ל כי ימין היא החסד, ועל ידי ג' תיקונים הנ"ל הכהן שהוא איש החסד ככתוב תומיך ואוריך לאיש חסידך, מושך על ידי עבודתו שפע חסד מעולם האצילות **בהשתלשלות** לכל העולמות, עד עולם העשייה.

ויתן את-הפל על כפי אהרן ועל כפי בניו
ביןך אתם תנופה לפני ה':
ויקח משה אתם מעל כפיהם ויקטר
המנופה על-העלה מלאים הם לריח ניחח אשה
הוא לה':
(ת,כו-כז)

יש ליתן טעם לג' פעמים **כפיהם** שנאמר בשני פסוקים אלו. **על כפי, ועל כפי, מעל כפיהם.**

והנראה לומר, לעומקו של מקרא, שהם כנגד ג' ברכות בברכת כהנים, בעת נשיאת כפים.

ואשר על כן ידרשו פסוקים אלו לברכת כהנים.

וינף אתם תנופה שבזה נתן פתח לברכת כהנים להיות מנופת לפני ה'.

ויקטר. לפשוטו היינו שריפת הקרבן על המזבח. ולענין ברכת כהנים **ידרש על דרך הצח, מלשון קשירה,** שכן בארמית **ויקטר** היינו ויקשור. שעל ידי ברכת

ויהיה מובנו: קדוש קדוש קדוש **בג' עולמות התיקון,** ה' צבאות הוא בעולם האצילות.

ובכל עולם שם ה' השולט בו:
אצילות: יו"ד ה"י וי"ו ה"י
בריאה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י
יצירה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א
עשייה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה

ובאמרו ה' צבאות יכוון לשם הק' שבעולם האצילות,
ובאמרו ק' ק' ק' יכוון לשם הק' שבעולם הבריאה,
ובאמרו ברוך כבוד ה' ממקומו יכוון לשם הק' שבעולם היצירה,
ובאמרו ה' ימלוך לעולם ועד יכוון לשם הק' שבעולם העשייה.

ויכולל בעשייה את היצירה, וביצירה את הבריאה ובשלתם את האצילות. להיות כולם אחוזים זה בזה ללא פירוד כלל.

וזה אשר יורו הטעמים של ג' התיבות וישח"ט, בחילוק טעמיהן.

וע"ע לקמן בתיקון העולמות בברכת כהנים.

ויתן משה מן-הדם על-תנוף אונם הימנית ועל-בטן ידם הימנית ועל-בטן רגלם הימנית ויזרק משה את-הדם על-המזבח סביב (ח,כד')

לעומקו של מקרא פרשת צו

כביכול, הוא עצמו כהשופר המעביר את הברכה לבני ישראל. שנא' וְשָׁמוּ את שמי על בני ואני אברכם, וכהשופר המעביר דרכו את קול ה', לרומם את ישראל ולהחזירם בתשובה ולקשרם אל כור מחצבתם, אל בוראם. **כן הכהן הוא צינור להעברת השפע מן השמים, ולהעלות בברכתו את כל היקום כולו.**

ולעומקו של מקרא יאמר, שבברכתם הכהנים מתקנים בעולמות כתיקון הנאמר לעיל כנגד וישחט.

שכן השמות הנ"ל היוצאים מברכת הכהנים הם כנגד ג' יודי"ן שבברכה יברכך ישמרך יאר. והם כנגד ג' יודי"ן שבשם הק' של עולם הבריאה כזה:

י"ד ה"י וא"ו ה"י

ויחד עם היו"ד שבשם ה' שבברכת הכהנים, **י'ה'ו'ה'**, הם כנגד ד' יודי"ן שבשם הק' של עולם האצילות כזה:

י"ד ה"י וי"ו ה"י

ואשר על כן ימשיך להידרש בפסוק: המזבחה על-העֶלָה שתעלה ברכתם, ותעלה ברכתם גם את ישראל מעלה מעלה, עד עולם האצילות כריח הניחוח של העֶלָה שעל גבי המזבח.

כהנים הכהן קושר את ישראל לאביהם שבשמים.

וכן מובא בספרים הק', שהמלאכים היוצאים מברכת כהנים פודים את ישראל ממאסר היצה"רע, המפריע להם בעבודת ה', ועל ידי ברכתם המתברכים נפדים ויכולים להתקשר לאביהם שבשמים. וכבר מובאים בסידורים (במוסף של יו"ט) השמות הק' היוצאים מברכת כהנים בעת הברכה:

אנקת"ם, והוא כנגד **יברכך,** והוא נוטריקון: א-ל נא קרב תשועת מצפיד,

פסת"ם, והוא כנגד **י'ה'ו'ה'** והוא נוטריקון: פחודיך סר תוציאם ממאסר,

פספסי"ם, והוא כנגד **וישמרך** והוא נוטריקון: פדה סועים פתח סומים ימינך מצפים,

דיונסי"ם והוא כנגד **יאר י'ה'ו'ה'** והוא נוטריקון: דלה יוקשים וקבץ נפוצים סמוך יה מפלחנו.

ובשימת לב, הם אותם השמות היוצאים מן השופר בתקיעת מצוה של ראש השנה וכן מובא במחזורים על פי הס' הק'.

ואשר על כן יש להאיר, שהכהנים והשופר ענין אחד להם, לקשור את ישראל לאביהם שבשמים. וכן הכהן

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com**

